

Βρυξέλλες, 15.6.2022
COM(2022) 279 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**σχετικά με τη διαπίστωση ουσιαστικής μεταβολής των συνθηκών όσον αφορά τα
θερμαινόμενα προϊόντα καπνού σύμφωνα με την οδηγία 2014/40/ΕΕ**

1. Εισαγωγή

Στο άρθρο 2 σημείο 28 της οδηγίας 2014/40/ΕΕ¹ (στο εξής: οδηγία), η «ουσιαστική μεταβολή των συνθηκών» ορίζεται ως η αύξηση του όγκου πωλήσεων ανά κατηγορία προϊόντος κατά τουλάχιστον 10 % σε τουλάχιστον πέντε κράτη μέλη, με βάση τα στοιχεία για τις πωλήσεις που διαβιβάζονται σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 6 της οδηγίας, ή η αύξηση του επιπέδου επιπολασμού της χρήσης στην ομάδα καταναλωτών ηλικίας κάτω των 25 ετών κατά τουλάχιστον πέντε ποσοστιαίες μονάδες σε τουλάχιστον πέντε κράτη μέλη για την αντίστοιχη κατηγορία προϊόντος με βάση την έκθεση του Ειδικού Ευρωβαρόμετρου 385 του Μαΐου του 2012 ή ισοδύναμες μελέτες επιπολασμού. Σύμφωνα με την ίδια διάταξη, θεωρείται ότι δεν σημειώθηκε ουσιαστική μεταβολή των συνθηκών όταν ο όγκος πωλήσεων της κατηγορίας προϊόντος σε επίπεδο λιανικής δεν υπερέβη το 2,5 % των συνολικών πωλήσεων των προϊόντων καπνού σε επίπεδο Ένωσης. Το άρθρο 7 παράγραφος 12 και το άρθρο 11 παράγραφος 6 της οδηγίας ορίζουν ότι η Επιτροπή με έκθεσή της διαπιστώνει αν υπάρχει ουσιαστική μεταβολή των συνθηκών για συγκεκριμένη κατηγορία προϊόντων.

Η παρούσα έκθεση παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις εξελίξεις της αγοράς, οι οποίες είναι σημαντικές για την αξιολόγηση της ύπαρξης ουσιαστικής μεταβολής των συνθηκών όσον αφορά τα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού. Τα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού είναι νέα προϊόντα καπνού, τα οποία, μέσω της θέρμανσής τους, παράγουν εκπομπές που περιέχουν νικοτίνη και άλλες χημικές ουσίες, οι οποίες στη συνέχεια εισπνέονται από τον χρήστη ή τους χρήστες, και τα οποία, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους, είναι μη καπνιζόμενα προϊόντα καπνού κατά την έννοια του άρθρου 2 σημείο 5 της οδηγίας ή προϊόντα καπνού για κάπνισμα κατά την έννοια του άρθρου 2 σημείο 9 της οδηγίας. Η ανάλυση που παρουσιάζεται στην παρούσα έκθεση βασίζεται σε δεδομένα που διαβιβάστηκαν σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 6 της οδηγίας μέσω της κοινής πύλης εισόδου της ΕΕ («EU-CEG»), σε δεδομένα που συνελέγησαν μέσω του ενωσιακού συστήματος ιχνηλασιμότητας καπνού που συστάθηκε βάσει του άρθρου 15 της οδηγίας, καθώς και σε δεδομένα από την έκθεση Euromonitor International Passport Tobacco 2021. Η εν λόγω έκθεση περιλαμβάνει ένα σύνολο εμπορικών δεδομένων, το οποίο η Επιτροπή απέκτησε από την εταιρεία Euromonitor International. Αυτό το σύνολο δεδομένων της Euromonitor δεν περιλαμβάνει δεδομένα για το Λουξεμβούργο, τη Μάλτα και την Κύπρο (που αντιπροσωπεύουν κάτω από το 0,5 % του πληθυσμού της ΕΕ). Ωστόσο, χρησιμοποιήθηκε ως ενδεικτικός δείκτης για τις πωλήσεις στην ΕΕ-27.

2. Ανάλυση της ουσιαστικής μεταβολής των συνθηκών για τα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού

2.1 Πρώτη προϋπόθεση της ουσιαστικής μεταβολής των συνθηκών:

Για να πληρούται η πρώτη προϋπόθεση της ουσιαστικής μεταβολής των συνθηκών, πρέπει να διαπιστωθεί ότι συντρέχει μία από τις ακόλουθες δύο περιπτώσεις.

¹ Οδηγία 2014/40/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την κατασκευή, την παρουσίαση και την πώληση προϊόντων καπνού και συναφών προϊόντων και την κατάργηση της οδηγίας 2001/37/ΕΚ (ΕΕ L 127 της 29.4.2014, σ. 1).

2.1.1 Αύξηση του επιπέδου επιπολασμού της χρήσης στην ομάδα καταναλωτών κάτω των 25 ετών κατά τουλάχιστον πέντε ποσοστιαίες μονάδες σε τουλάχιστον πέντε κράτη μέλη

Σύμφωνα με την έκθεση του Ειδικού Ευρωβαρόμετρου 506², δεν διαπιστώθηκε αύξηση του επιπέδου επιπολασμού της χρήσης των θερμαινόμενων προϊόντων καπνού στην ομάδα καταναλωτών ηλικίας κάτω των 25 ετών κατά τουλάχιστον πέντε ποσοστιαίες μονάδες σε τουλάχιστον πέντε κράτη μέλη.

2.1.2 Αύξηση του όγκου των πωλήσεων των υπό εξέταση προϊόντων κατά τουλάχιστον 10 % σε τουλάχιστον πέντε κράτη μέλη

Ο πίνακας 1, ο οποίος βασίζεται σε δεδομένα της EU-CEG, παρουσιάζει την αύξηση του όγκου των πωλήσεων θερμαινόμενων προϊόντων καπνού σε επίπεδο λιανικής στο διάστημα 2018-2020 στα κράτη μέλη στα οποία διαπιστώθηκε σχετική αύξηση άνω του 10 %.

Πίνακας 1: Όγκοι πωλήσεων θερμαινόμενων προϊόντων καπνού, σε εκατ. ράβδους (2018-2020)

Κράτος μέλος	Όγκος πωλήσεων 2018	Όγκος πωλήσεων 2019	Όγκος πωλήσεων 2020	Ποσοστιαία αύξηση 2019-2018	Ποσοστιαία αύξηση 2020-2019	Ποσοστιαία αύξηση 2020-2018
CY	44,590	96,660	147,260	117 %	52 %	230 %
CZ	0,859	1 284,094	1 744,4	Πάνω από 999 %	39 %	Πάνω από 999 %
FR	36,796	78,215	186,009	113 %	138 %	406 %
GR	0,007	1 159,804	1 443,958	Πάνω από 999 %	25 %	Πάνω από 999 %
HR	0,003	219,072	289,592	Πάνω από 999 %	32 %	Πάνω από 999 %
IT	0,042	3 571,016	5 819,033	Πάνω από 999 %	63 %	Πάνω από 999 %
NL	28,262	43,120	71,618	53 %	66 %	153 %
PL	0,010	1 206,171	2 466,150	Πάνω από 999 %	104 %	Πάνω από 999 %
PT	338,022	637,649	944,977	89 %	48 %	180 %
RO	486,239	671,053	837,587	38 %	25 %	72 %
EU-27	934,854	12 332,655	19 716,820	1219 %	60 %	2009 %

Πηγή: Δεδομένα της EU-CEG

Κατά συνέπεια, τα παραπάνω δεδομένα επιβεβαιώνουν ότι οι όγκοι πωλήσεων των θερμαινόμενων προϊόντων καπνού σε επίπεδο λιανικής αυξήθηκαν κατά ποσοστό άνω του 10 % σε περισσότερα από πέντε κράτη μέλη στο καθορισμένο διάστημα 2018-2020.

Βάσει των ανωτέρω, πληρούται η πρώτη προϋπόθεση της ουσιαστικής μεταβολής των συνθηκών όσον αφορά τα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού.

²[Attitudes of Europeans towards tobacco and electronic cigarettes - February 2021 - Eurobarometer survey \(Η στάση των Ευρωπαίων απέναντι στον καπνό και τα ηλεκτρονικά τσιγάρα — Φεβρουάριος 2021 — Έρευνα του Ευρωβαρόμετρου, europa.eu\)](#)

2.2 Δεύτερη προϋπόθεση της ουσιαστικής μεταβολής των συνθηκών: ο όγκος πωλήσεων των υπό εξέταση προϊόντων σε επίπεδο λιανικής να υπερβαίνει το 2,5 % των συνολικών πωλήσεων προϊόντων καπνού σε επίπεδο Ένωσης

Το μερίδιο αγοράς των θερμαινόμενων προϊόντων καπνού σε επίπεδο λιανικής πώλησης υπολογίστηκε με διαίρεση του ετήσιου όγκου των πωλήσεών τους διά του συνολικού όγκου πωλήσεων όλων των προϊόντων καπνού σε επίπεδο Ένωσης. Εξετάστηκαν εναλλακτικές πηγές δεδομένων για να διασφαλιστεί η στερεότητα του εν λόγω υπολογισμού.

2.2.1 Όγκος πωλήσεων θερμαινόμενων προϊόντων καπνού σε επίπεδο λιανικής

Στον πίνακα 2 παρουσιάζεται ο όγκος πωλήσεων θερμαινόμενων προϊόντων καπνού στην ΕΕ-27 το 2020 βάσει δύο διαφορετικών, ανεξάρτητων μεταξύ τους πηγών δεδομένων.

Πίνακας 2: Όγκοι πωλήσεων θερμαινόμενων προϊόντων καπνού στην ΕΕ-27 σε εκατ. ράβδους (2020)

Πηγή δεδομένων	Όγκος πωλήσεων 2020
EU-CEG	19 717
Euromonitor	20 766

Όπως φαίνεται στον πίνακα, ο όγκος πωλήσεων που ανέφερε η Euromonitor είναι ελαφρώς υψηλότερος από τον όγκο πωλήσεων κατά EU-CEG. Σύμφωνα με τη συντηρητική προσέγγιση που προκρίθηκε για την παρούσα έκθεση, ο χαμηλότερος όγκος πωλήσεων (δηλ. ο όγκος κατά EU-CEG) χρησιμοποιήθηκε ως αριθμητής για τον υπολογισμό του μεριδίου αγοράς των θερμαινόμενων προϊόντων καπνού. Ο αριθμητής εκφράζει τον ετήσιο όγκο της αγοράς τους το 2020, ο οποίος πρέπει να συγκριθεί με τον συνολικό όγκο των προϊόντων καπνού που πωλήθηκαν στην ΕΕ-27 το 2020 σε επίπεδο λιανικής.

2.2.2 Συνολικές πωλήσεις προϊόντων καπνού σε επίπεδο ΕΕ

Ο πίνακας 3 βασίζεται στα δεδομένα της Euromonitor. Παρουσιάζει τις συνολικές πωλήσεις προϊόντων καπνού, συμπεριλαμβανομένων των συνολικών πωλήσεων σε τσιγάρα, πούρα, πουράκια, καπνό για στριφτά τσιγάρα, καπνό πίπας και καπνό μύησης και θερμαινόμενα προϊόντα καπνού το 2020.

Πίνακας 3: Συνολικός όγκος πωλήσεων προϊόντων καπνού (το 2020)

Τσιγάρα (σε εκατ. ράβδους)	Πούρα (σε εκατ. μονάδες)	Πουράκια (σε εκατ. μονάδες)	Καπνός για στριφτά τσιγάρα (σε εκατ. ράβδους)*	Καπνός πίπας και καπνός μύησης** (προσαρμογή)	Θερμαινόμενος καπνός (σε εκατ. ράβδους)	Συνολικές πωλήσεις προϊόντων καπνού (σε εκατ. ισοδύναμα ράβδων)
408 279	1 006	8 459	108 059	3 908	20 766	550 478

* Έκθεση Euromonitor: Τα προϊόντα καπνού για στριφτά τσιγάρα ζυγίζουν 75 641 τόνους. Η ανάλυση υπολογίζει το ισοδύναμο ράβδων καπνού για στριφτά τσιγάρα θεωρώντας ότι 0,7 γραμμάρια ισούνται με μία ράβδο.

** Λόγω του ότι ο όγκος πωλήσεων του καπνού πίπας και του καπνού μύησης δεν μπορεί να ποσοτικοποιηθεί σε ράβδους με τυποποιημένο τρόπο, η ανάλυση προσαρμόζει τον συνολικό όγκο πωλήσεων των προϊόντων καπνού προσθέτοντας το αντίστοιχο μερίδιο αξίας της αγοράς της ΕΕ-27, το οποίο το 2020 ήταν 0,71 % (επομένως ισοδυναμεί με $550\,478 * 0,71\% = 3\,908$ εκατ. ισοδύναμα ράβδων).

Πηγή: Euromonitor International Passport Tobacco 2021

Από τον Μάιο του 2019, το ενωσιακό σύστημα ιχνηλασιμότητας του καπνού επιτρέπει στα κράτη μέλη να παρακολουθούν τη ροή της αγοράς τσιγάρων και καπνού για στριφτά τσιγάρα. Στον πίνακα 4 παρουσιάζονται οι όγκοι των πωλήσεων τσιγάρων και καπνού για στριφτά τσιγάρα το 2020, υπολογισμένοι βάσει δεδομένων από το σύστημα ιχνηλασιμότητας καπνού, και λαμβανομένων υπόψη δύο εναλλακτικών προσεγγίσεων, καθεμία από τις οποίες αναφέρεται σε ελαφρώς διαφορετική χρονική περίοδο για να αποτυπώσει τον χρόνο που χρειάζονται τα προϊόντα για να διέλθουν μέσα από την αλυσίδα διανομής. Καθώς τα στοιχεία καταγράφονται σε επίπεδο κατασκευαστή, θεωρήθηκε ότι υπάρχει καθυστέρηση ενός μηνός έως ότου το προϊόν φθάσει στο επίπεδο λιανικής πώλησης («χρονικά προσαρμοσμένα αριθμητικά στοιχεία παραγωγής»).

Δεδομένου ότι η βάση δεδομένων ιχνηλασιμότητας δεν περιλαμβάνει το μέγεθος της συσκευασίας, η ανάλυση διασταύρωσε τα δεδομένα ιχνηλασιμότητας με τη βάση δεδομένων της EU-CEG χρησιμοποιώντας τον μοναδικό αναγνωριστικό κωδικό προϊόντος καπνού (TP-ID) για να εξακριβώσει τον αριθμό των τσιγάρων ανά μονάδα συσκευασίας που δηλώθηκε στην έκθεση EU-CEG για κάθε αναγνωριστικό κωδικό προϊόντος καπνού.

Πίνακας 4: Παραγωγή τσιγάρων και καπνού για στριφτά τσιγάρα το 2020³

Τσιγάρα		Καπνός για στριφτά τσιγάρα	
Χρονικά προσαρμοσμένα στοιχεία παραγωγής (σε εκατ. ράβδους)	Μη χρονικά προσαρμοσμένα στοιχεία παραγωγής (σε εκατ. ράβδους)	Χρονικά προσαρμοσμένα στοιχεία παραγωγής (σε εκατ. ισοδύναμα ράβδων)	Μη χρονικά προσαρμοσμένα στοιχεία παραγωγής (σε εκατ. ισοδύναμα ράβδων)
436 123	434 164	121 239	122 341

Τα χρονικά προσαρμοσμένα αριθμητικά στοιχεία παραγωγής αφορούν την περίοδο: Δεκέμβριος 2019 - Νοέμβριος 2020

Τα μη χρονικά προσαρμοσμένα αριθμητικά στοιχεία παραγωγής αφορούν την περίοδο: Ιαν 2020 - Δεκ 2020

Πηγή: Ενωσιακό σύστημα ιχνηλασιμότητας καπνού

Για τους σκοπούς του συντηρητικού υπολογισμού που προκρίθηκε, η έκθεση λαμβάνει υπόψη την υψηλότερη των δύο τιμών για τις αντίστοιχες κατηγορίες (δηλ. τα χρονικά προσαρμοσμένα αριθμητικά στοιχεία παραγωγής για τα τσιγάρα και τα μη χρονικά προσαρμοσμένα αριθμητικά στοιχεία παραγωγής για τον καπνό για στριφτά τσιγάρα).

Δεδομένου ότι η οδηγία μεταθέτει την ιχνηλασιμότητα άλλων κατηγοριών προϊόντων καπνού για το 2024, ο πίνακας 5 συνδυάζει τα δεδομένα του συστήματος ιχνηλασιμότητας καπνού που συγκεντρώθηκαν για τα τσιγάρα και τον καπνό για στριφτά τσιγάρα με τα σχετικά δεδομένα της Euromonitor για τις άλλες κατηγορίες προϊόντων καπνού:

³ Για την εκτίμηση του όγκου των πωλήσεων προϊόντων καπνού για στριφτά τσιγάρα, θεωρήθηκε ότι ένα πακέτο καπνού για στριφτά τσιγάρα, όπως έχει καταχωριστεί στο σύστημα ιχνηλασιμότητας καπνού, περιέχει 50 γραμμάρια καπνού, δηλ. το ισοδύναμο περίπου 71 ράβδων (εάν θεωρηθεί ότι η κάθε ράβδος ζυγίζει 0,7 γραμμάρια).

Πίνακας 5: Συνολικές πωλήσεις προϊόντων καπνού (το 2020)

Δεδομένα του συστήματος ιχνηλασιμότητας καπνού		Δεδομένα της Euromonitor			Προσαρμογή	Σύστημα ιχνηλασιμότητας καπνού + δεδομένα της Euromonitor
Τσιγάρα (εκατ. μονάδες)	Καπνός για στριφτά τσιγάρα (1 μοναδικός αναγνωριστικός κωδικός = 50 γραμμάρια) (εκατ. ισοδύναμα ράβδων)	Πούρα (εκατ. μονάδες)	Πουράκια (εκατ. μονάδες)	Θερμαινόμενα προϊόντα καπνού (εκατ. ράβδοι)	Καπνός πίπας και καπνός μάσησης* (προσαρμογή)	Όλα τα προϊόντα καπνού (σε εκατ. ισοδύναμα ράβδων)
436 123	122 341	1 006	8 459	20 766	4 210	592 904

* Λόγω του ότι ο όγκος πωλήσεων του καπνού πίπας και του καπνού μάσησης δεν μπορεί να ποσοτικοποιηθεί σε ράβδους, η ανάλυση προσαρμόζει τον συνολικό όγκο πωλήσεων των προϊόντων καπνού προσθέτοντας το αντίστοιχο μερίδιο της αξίας της αγοράς της ΕΕ-27, το οποίο το 2020 ήταν 0,71 % (επομένως 592 904 * 0,71 % = 4 210 εκατ. ισοδύναμα ράβδων).

Πηγή: Σύστημα ιχνηλασιμότητας καπνού της ΕΕ, Euromonitor International Passport Tobacco 2021

Για τον υπολογισμό του ακριβούς ποσοστού των συνολικών πωλήσεων των προϊόντων καπνού στην ΕΕ που αντιστοιχεί στον όγκο πωλήσεων των θερμαινόμενων προϊόντων καπνού σε επίπεδο λιανικής, η ανάλυση χρησιμοποίησε ως παρονομαστή τον υψηλότερο όγκο πωλήσεων (δηλ. τον συνδυασμό του συστήματος ιχνηλασιμότητας καπνού και των στοιχείων της Euromonitor σχετικά με τον όγκο των πωλήσεων).

2.2.3 Όγκοι πωλήσεων των θερμαινόμενων προϊόντων καπνού σε επίπεδο λιανικής σε σχέση με τις συνολικές πωλήσεις προϊόντων καπνού σε επίπεδο Ένωσης

Όπως εξηγήθηκε παραπάνω, για τον υπολογισμό του ακριβούς ποσοστού των συνολικών πωλήσεων προϊόντων καπνού στην ΕΕ, το οποίο αντιστοιχεί στον όγκο πωλήσεων των θερμαινόμενων προϊόντων καπνού σε επίπεδο λιανικής, ο χαμηλότερος αριθμητής, ο όγκος πωλήσεων EU-CEG (δηλ. 19 717 εκατ. ράβδοι), χρησιμοποιήθηκε σε συνδυασμό με τον υψηλότερο παρονομαστή που βασίζεται στο σύστημα ιχνηλασιμότητας καπνού και στον όγκο κατά Euromonitor (δηλαδή 592 904 εκατ. ισοδύναμα ράβδων).

Σύμφωνα με αυτή τη συντηρητική προσέγγιση, ο όγκος πωλήσεων των θερμαινόμενων προϊόντων καπνού σε επίπεδο λιανικής αντιστοιχούσε στο **3,33 %** του συνολικού όγκου πωλήσεων όλων των προϊόντων καπνού σε επίπεδο Ένωσης για το έτος 2020.

Καθώς η τιμή αυτή υπερβαίνει το κατώτατο όριο του 2,5 %, πληρούται η δεύτερη προϋπόθεση της ουσιαστικής μεταβολής των συνθηκών όσον αφορά τα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού.

2.2.4 Αξία πωλήσεων των θερμαινόμενων προϊόντων καπνού σε επίπεδο λιανικής σε σχέση με τις συνολικές πωλήσεις προϊόντων καπνού σε επίπεδο Ένωσης

Η ανάλυση της αξίας των πωλήσεων παρέχει μια εναλλακτική μέτρηση του μεριδίου αγοράς των θερμαινόμενων προϊόντων καπνού το 2020 και επιτρέπει να ληφθούν υπόψη οι υπόλοιπες ελάχιστες κατηγορίες προϊόντων καπνού, οι οποίες δεν μπορούν να μετρηθούν σε

ράβδους: ο καπνός πίπας και ο καπνός μάσησης (χρησιμοποιούνται για προσαρμογές της κύριας ανάλυσης του όγκου πωλήσεων)

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η συνολική αξία των πωλήσεων ανά κατηγορία προϊόντος για όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ-27, σε δισ. ευρώ:

Πίνακας 6: Αξία πωλήσεων ανά κατηγορία προϊόντος (το 2020)

Κατηγορίες προϊόντων	Αξία λιανικής εκατ. EUR	Μερίδιο αγοράς (%) των συνολικών πωλήσεων σε επίπεδο Ένωσης
Τσιγάρα	109,88	81,38 %
Πουράκια	2,33	1,73 %
Πούρα	2,05	1,52 %
Ψιλοκομμένος καπνός (για στριφτά τσιγάρα)	15,06	11,15 %
Καπνός πίπας	0,93	0,69 %
Καπνός για μάσημα	0,02	0,02 %
Θερμαινόμενος καπνός	4,74	3,51 %
Όλα τα προϊόντα καπνού	135,01	100,00 %

Πηγή: Euromonitor International Passport Tobacco 2021

Συνεπώς, αυτά τα αριθμητικά στοιχεία δείχνουν ότι η αξία των πωλήσεων των θερμαινόμενων προϊόντων καπνού σε επίπεδο λιανικής αντιστοιχεί στο **3,51 %** του συνολικού όγκου των πωλήσεων όλων των προϊόντων καπνού σε επίπεδο Ένωσης για το έτος 2020. Αυτό αποτελεί μια περαιτέρω επιβεβαίωση της κύριας ανάλυσης που βασίζεται στον όγκο των πωλήσεων.

3. Συμπέρασμα

Εάν ληφθεί υπόψη ότι οι όγκοι πωλήσεων των θερμαινόμενων προϊόντων καπνού:

- αυξήθηκαν κατά τουλάχιστον 10 % σε τουλάχιστον πέντε κράτη μέλη, και
- οι πωλήσεις των θερμαινόμενων προϊόντων καπνού σε επίπεδο λιανικής υπερέβησαν το 2,5 % των συνολικών πωλήσεων προϊόντων καπνού σε επίπεδο Ένωσης,

η παρούσα έκθεση διαπιστώνει ουσιώδη μεταβολή των περιστάσεων όσον αφορά τα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού.